

Inleiding Assessment is een fundamenteel onderdeel van het onderwijs. Op school kan een schriftelijke toets bijvoorbeeld het startpunt van een cursus zijn, om de initiële kennis van de leerlingen te beoordelen. Het kan ook een zelfbeoordelingsinstrument zijn, dat de studenten kan helpen om halverwege de cursus op koers te blijven. Ten slotte kan via een schriftelijke toets worden vastgesteld of de studenten wel of niet slagen voor het vak. De als voorbeeld genoemde toetsen hebben een gemeenschappelijk kenmerk: ze zijn allemaal gericht op het beoordelen of de leerdoelen zijn behaald. Hoewel dezelfde toets verschillende rollen kan spelen bij de ontwikkeling van een cursus, afhankelijk van het tijdstip waarop het examen wordt afgenomen of van de manier waarop de resultaten van de toets het leer-lesproces beïnvloeden.

Formatief en summatief Er wordt aandacht besteed aan twee hoofdfuncties van evaluatie in het onderwijs, namelijk formatieve toetsing en summatieve toetsing. Het doel van formatieve evaluatie is om feedback te geven aan de docenten en studenten over hoe de cursus verloopt. Daarom kan het worden omschreven als een verzameling gegevens die nodig zijn om het leerproces te verbeteren. Aan de andere kant is summatieve toetsing specifiek bedoeld om te beoordelen of de doelstellingen van de cursus al dan niet zijn bereikt. Leraren moeten de verschillen tussen formatieve en summatieve evaluatie begrijpen, zodat ze de beste beoordelingsinstrumenten kunnen kiezen wanneer ze een cursus ontwerpen.

Tijd Formatieve beoordeling kan plaatsvinden aan het begin van de cursus of tijdens de cursus, omdat het een prognostische en diagnostische waarde heeft, d.w.z. het maakt het mogelijk om het uiteindelijke resultaat te voorspellen en feedback te geven op het lopende proces. Het resultaat van dit type evaluatie is nodig om de volgende stappen te oriënteren, en dit betekent dat het niet aan het einde van de cursus kan worden uitgevoerd. Summatieve toetsing daarentegen vindt doorgaans plaats aan het einde van een bepaald onderdeel, aan het einde van een semester of aan het einde van de hele cursus, aangezien de resultaten ervan niet dienen als hulpmiddel voor het opnieuw ontwerpen van de cursus.

Evaluatie voor de leerling Uiteraard richt formatieve toetsing zich op de behoeften van de leerling. Het is bedoeld als instrument om het handelen van de docent en de leerling te monitoren en te sturen. Dit doel maakt een verscheidenheid aan beoordelingsmodellen beschikbaar, waarbij we in het bijzonder wijzen op zelfevaluatiemodellen en peer-evaluatiemodellen, die niet geschikt zijn voor summatieve beoordeling. Zelfevaluatie en peer-evaluatie voeden metacognitie, omdat studenten worden aangemoedigd zichzelf en elkaar te evalueren. Dit proces is zelden natuurlijk en nauwkeurig en moet daarom door de leraar worden geleid met specifieke hulpmiddelen, b.v. rubrieken. De uitkomsten van deze toetsen zijn niet geschikt voor officiële beoordeling (bijvoorbeeld het eindresultaat van een cursus).

Evaluatie voor het systeem Aan de andere kant zijn summatieve beoordelingsmethoden, als het gaat om officiële beoordeling, de beste optie. Dit soort evaluatie wordt nooit onder collega's uitgevoerd en er moeten objectievere en meetbare methoden worden toegepast. Summatieve beoordeling sluit ook beter aan bij de behoefte aan systeemmonitoring, dat wil zeggen het beoordelen van hoe een school of een nationaal systeem presteert via gestandaardiseerde tests, die worden gebruikt als summatieve beoordelingsinstrumenten.